

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascensi proficere cupientium utilitatem ac
subsidium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

Caput III. De Adjumentis impedimenta removentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

ait, aliena plangentes sæpe plùs nobis ipsis subvertuntur
quia apud DEUM perfectè diluit propria, qui pro
plangit aliena. 3. *DEI cultus neglectus*: ob quam
causam B. Jacoponus assiduò lacrymabatur, eo quod
amor non amaretur. 4. *Passio Christi*: de qua
sic D. Cyprianus loquitur: Vide, quomodo his, qui
Christi commemorant passionem, inter sacra officia
quasi per quosdam canales de interioribus fontibus
grediantur torrentes; Anima hìc se fletibus abluit,
lacrymis se baptizat. Quàm verò utilis, DEO
grata sit hæc lachrymarum effusio, testatur inprimis
Augustinus, dicens: Magis meretur, vel unam solam
lacrymam emittens ob memoriam Passionis Christi,
quàm si usque ad Terram Promissionis peregrina-
retur. Deinde confirmat ad ipsum Ludolphus in
Saxonia his verbis: Si quis dolores Christi re-
vendo lacrymas ex' compassione effuderit, tantum
ponderis ac momenti apud DEUM erunt, ac si Mar-
tyr inter supplicia eas profunderet. 5. *Dilatio celestis
gloria*: sic S. David gemebat, dicens: Heu mihi
quia incolatus meus prolongatus est! Et S. Asceta
perpetuò flebat ob desiderium cælestis Patriæ.

C A P U T III.
DE ADIUMENTIS IMPEDIMENTA
RE MOVENTIBUS.

§. I.

De Religioso Statu.

I. Est status ad Christianam perfectionem
per vota Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ ren-
dens; de quo septem specialiter ab Asceta sunt notanda.

II. Pri-

II. Primum est, ut bene cognoscat, quænam requirantur ad Statum Religiosum, nimirum sequentia tria. 1. *Tria vota* Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ; per hæc enim homo perfectè DEO dedicatur, & abdicatur propria voluntate & libertate. 2. *Regula particularis*, sive Institutum; quæ quidem non per se requiritur, (cùm ad essentiam non alia pertineat regula, quàm quæ in divinis præceptis, ipsisque votis continetur,) sed per accidens, quia Ecclesia non consuevit Statum Religiosum approbare, nisi cum tali particulari regula. 3. *Approbatio Ecclesiæ, & votorum admissio*: quia enim grave periculum immineret Ecclesiæ, si cui-libet licentia fieret novam Religionem excogitandi, ideo meritò à Concilio Lateranensi & Lugdunensi statutum est, ut nullus deinceps Ordo sine approbatione Ecclesiæ institueretur.

III. Secundum est, ut bene cognoscat varios modos, quibus DEUS, vocare solet ad Religiosum Statum, quos quidem S. Bernardus & Cassianus assignaverunt. Tres sunt vocationum ordines & modi. Primus ex DEO est, secundus per hominem, tertius ex necessitate. Ex DEO quidem est, quoties inspiratio quædam immissa in cor nostrum, nonnunquam etiam dormientes nos ad desiderium vitæ æternæ ac salutis excuscat, DEUM sequi, & ejus inhærere præceptis compunctione saluberrima cohortatur. Quo modo B. Antonium avitum esse cognovimus. Secundus vocationis modus est, cùm vel exemplis quorundam Sanctorum, vel monitis castigati, ad desiderium salutis accingimur, (quo modo duo Aulici ex vita S. Antonij lecta vocati sunt.) Tertius verò vocationis modus est, qui ex necessitate descendit, cùm ingruentibus repen tẽ

pentè tentationibus, quæ vel mortis pericula comminantur, vel amissione percutiunt, vel carorum moribus compungunt, ad Dominum, quem sequi in rebus prosperitate contempsimus, saltem inviti properari compellimur. De quo ultimo genere sic loquitur Cassianus: Abbatî Moysi nil defuit ad perfectæ beatitudinis meritum, quòd metu mortis, quæ ei propter homicidij crimen intentabatur, impulsus ad monasterium decurrit; quia ita necessitatem conversionis accipiens, ut eam in voluntatem prompta animi virtute consentens, ad perfectionis fastigia summa perveniret. Paulo nihil obfuit, quòd repentè cæcatus ad viam salutis velut invitus videtur attractus, qui postea Dominum tanto animi fervore sectatus, initium necessitatis, voluntariâ devotione consummans, gloriosam vitam virtutibus vitam incomparabili fine conclusit.

III. Tertium est, ut solidum sciat modum inquirendi vocationem, qui quidem in sequentibus regulis consistit. 1. Non est expectanda aut expectanda velatio, aut miracula, aliâve signa extra naturæ ordinem, quia, cum DEUS lumen mentis inseruerit, hoc fidem tantum sufficere poterit ad vocationem inquirendâ. 2. Ut non minus ad eam, quæ haberi potest maxima, æqualitate componatur, solùmque DEI beneplacitum in hoc negotio quærat. 3. Ut, quoniam secretum consilium, conscientiamque per confessionem purgatâ, meditationem ac Sacramentorum frequentationi diligentius insistant. 4. Ut, quoniam duo sunt vocationum à DEO perveniendum genera, alterum, quo voluntas vitæ religiosæ desiderio accenditur: alterum, quo ratio illuminata vanitatem ac periculum vitæ secularis ex una parte

ex altera verò securitatem ac felicitatem vitæ religiosæ agnoscit, diligenter inquiratur, quo horum dorum generum quisque vocatus sit; & si quidem priori genere se quis vocatum sentiat, etsi non simpliciter necessarium sit, ut ulteriori inquisitio instituat, tamen maioris securitatis gratiâ, etiam Rationis consulatio jungatur, & ab initio quidem finis, propter quem creati sumus, ob oculos ponatur: deinde verò varij status, de quibus consultandum est, ob oculos ponantur, & quid in singulis commodi, incommodi ve reperiatur, tum ex illorum, tum ex nostra natura iudicetur. Tum quid in morte aut iudicio extremo elegisse malleamus, aut, quid alteri cuiquam æquè nobis cognito ac amato, ac nos ipsi chari aut cogniti sumus, suaderemus in hoc negotio, perpendatur. Tandem tota hæc electio DEO commendetur, & cum viro aliquo prudente communicetur, ejusque super ea consilium requiratur.

IV. Quartum est, ut solidum etiam sciat modum exequendi vocationem, qui quidem in quatuor potissimum industrijs consistit. 1. Ut magni æstimetur beneficium vocationis ad religiosum statum, quem in finem memorabilis ista S. Bernardi sententia proderit: Magna est super nos, magna valde misericordia DEI nostri, quos tam ineffabili Spiritûs tui virtute, tam inæstimabili dono gratiæ suæ eripuit à vana nostra conversatione hujus sæculi, in quo eramus aliquando sine DEO, aut certè, quod execrabilius est, contra DEUM, non ignorantiam habentes, sed contemptum. Cujus vitæ, aut potiùs mortis (anima enim, quæ peccaverat, ipsa moriebatur,) utinam frequenter in oculis cordis nostri tetra versaretur imago, quanta videlicet cæcitas, quanta perversitas illa fuerit, ut sedula meditatione

tatione pensantes misericordiae pondus, etsi non tam perfecte, sicut est, aliquatenus tamen aestimare possumus liberatricis misericordiae quantitatem. Jam vero si quis ex nobis diligenter considerare non negligat, non modò unde erutus, sed ubi sit constitutus: non solum quid evaserit, sed & quid acceperit: non tantum unde revocatus sit, sed etiam, quò vocatus sit, inveniatur sine dubio cumulum hujus misericordiae omnino mensurae prioris excedere quantitatem. In eodem finem non parùm proderit ponderasse, quò S. Basilius monet, scilicet eum, qui saeculo nunc remisit, hoc imprimis cogitare debere, se jam humanae naturae fines processisse, seque ipsum a instituto tradidisse, quod sit quàm maximè à corpore se junctum, ac propterea Angelorum conversationem imitandam suscepisse: siquidem hoc Angelicae naturae proprium est, liberum esse à vinculis terrenis, nec omnino distrahi ad ullam aliam pulchritudinem contemplandam, sed oculos in DEI vultum assidue defixos habere. Unde meritò etiam P. Hieronymus Platus discrimen hoc esse ait inter saecularem, qui affectu saeculari relinquit omnia, & Religiosum, qui affectu & opere omnia relinquit, quòd ille quasi adverso flumine migret, & ideo difficiliùs, tardiùsque progrediatur, graviùs fatigetur, & faciliùs relabatur; quoniam vixit est, qui in ea perpetua contentione ac lucta adversa tot difficultates & impedimenta durare possit. In vero quasi propitijs ventis feratur, utpote quem nihil impedit aut retardat, omnia juvant & impellant, locustatus, socij, occupationes & studia, quibus tenentur denique quidquid videt, vel audit. 2. Ut bona contentione amplectatur Statum Religiosum, nam, ut S. Augu-

Augustinus sapienter dixit, magni interest, cum aliquid boni facimus, cujus rei contentione faciamus; officium quippe nostrum non initio, sed sine pensandum est; ut scilicet non tantum, si bonum est, precipue si bonum est id, propter quod facimus, cogitemus. Ut celeriter executioni mandetur vocatio; nam, ut recte discurret S. Joannes Climacus, si vocante nos terreno & mortali Rege, & in suum obsequium nos militare jubente, nihil moraremur, neque occasiones quæreremus, sed omnibus dimissis illi magna alacritate pareremus; attendamus nobis ipsis, caveamusque diligenter, ne forte Regi Regum & Domino Dominantium, & DEO Deorum nos vocante ad caelestem hunc ordinem, propter nostram desidiam, & negligentiam obtemperare recusemus, & postmodum ante tribunal illud horrendum inexcusabiles inveniamur. Pulchre etiam S. Basilius, ad vitam, inquit, te vocamus, o homo, quid fugis vocationem? ad bonorum participationem, quid negligis donum? regnum Caelorum apertum est: qui vocat, non mendax est: via facilis est: non tempore, non sumptu, non negotio opus est. Quid cunctaris? quid tergiversaris? quid jugum times, velut juvenca nondum jugum experta? bonum est, leve est, cervicem non atterit, sed glorificat. Subde indomitam cervicem, fias Christi jumentum, ne dimisso jugo & vitam degens liberam, feris te laniandum exponas. Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus: dulcedinem mellis quomodo eam ignorantibus declarare possim? Gustate, & videte. Aliam vero adhuc rationem accelerandae executionis affert S. Augustinus his verbis: Ecce indulgentiae dator aperit tibi ostium, quid moraris? gaudere deberes, si aperiret ali-

T

ali-

aliquando pulsanti, non pulsâsti, & aperit, & foris re-
manes? ne ergo differas. Et iterum: De misericor-
diæ operibus quodam loco scriptura dicit: Ne dixisti,
vade, & revertere, cras ego dabo: cum possis contem-
nuò benefacere non enim scis, quid sequenti contige-
rit die: Audisti præceptum non differendi, ut in
alium sis misericors, & differendo, in te es crudelis
exhibe & animæ tuæ eleemosynam. Non dicimus,
ut tu DEO des, sed non repellas manum dantis.
Ut constanter portetur jugum Religionis semel suscip-
tum: nam, ut S. Ephrem ait, si quis post renuncie-
tionem & abdicationem vitæ, in virtutis stadio claudere
inceptit, & sensim à recta via resilire, oculis
retrosum convertere, hîc & in vita præsentis erit ex-
emplo, & post hanc vitam regno cælorum privatus, in-
gnum seipsum Sanctorum choro reddet. S. Bernar-
dus verò ait: Qui de Monasterio ad sæculum redeunt,
à Societate Angelorum seperantur, & Dæmonibus
sociantur. Qui sanctam congregationem relinquunt,
& ad sæcularem vitam descendunt, à Societate DEI
elongantur, atque dominio Diaboli subjugantur. Hinc
meritò Cæsarius sic Monachos suos hortatus est: Quo-
gravius, quàm ut subito eradiceris de loco, ad quem
Dominus DEUS tuus vocaverat, in quo te primò
illuminaverat, in quem te post mala sæculi quasi
portum de gravi tempestate eduxerat? oblivisci sub-
fraternitatis, societatis, & consolationis, oblivisci
loci illius, in quo primò pristinum habitum, & sa-
culares mores exueras? aves ipsæ diligunt nidos suos
amant feræ loca, in quibus nutritæ sunt, amant cubilia
& pascua, & tu intellectu præditus, ratione munitus,
ita interdum alienus à ratione efficeris, ut præterea

DEI beneficijs voluntates vel intentiones tuas, & sequaris proprias cogitationes, quæ quamlibet ad duros labores, quamlibet ad salutis naufragia, atque animæ detrimenta te rapiant, totum hoc præ nimia cordis indignitate non sentis. Nec dicas, inquit S. Chrystomus, unde nobis constare poterit, quòd stabit ille, perseverabit omnino? multi enim exciderunt. Et ego tibi respondebo: unde verò tibi constat, quòd non perseverabit? multi enim sunt, qui perseveraverunt, & quidem longè plures, quàm qui exciderunt. Itaque istorum gratiâ magis confidendum est, quàm illorum metuendum.

VI. Quintum est, ut sciat, in quo consistat verus Spiritus seu perfectio Religiosi Status, nimirum in cognitione & amore DEI; sicut enim Beatorum in cælis felicitas his duobus consummatur; ita perfectio hominum in hac vita, quæ est beatitudo inchoata, in iisdem quoque rebus consistere dicitur. Id quod ipse quoque Christus indicâsse videtur, dum dixit ad Apostolos: Estote perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: id est, sicut Pater seipsum cognoscendo generat Filium; & amando eundem spirat Spiritum Sanctum, & sic quodammodo in ratione Trinitatis personalis perfectus evadit; ita & homo quoque, utpote ad imaginem DEI factus, per cognitionem & amorem ejusdem Deitatis perfectus efficitur. Sicut autem duplex est amor affectivus, quo quis gaudet de bono Personæ amatae: & effectivus, quo quis operatur propter beneplacitum & bonum amati; ita perfectio quoque duplicem hunc amorem includit, ut scilicet quis ex animo gaudeat DEUM esse, qui est: & simul etiam in substantia, modo, & sine suorum operum so-

lum DEI beneplacitum inquirat, id quod breviter
nonnemo sequentibus duobus versibus indicavit:

Omne tulit punctum, patitur qui semper, agitque,
Quæ vult, quove modo vult DEUS, & quia
vult.

Quia verò ad hanc perfectionem addiscendam, &
exercendam Christus nobis pro Magistro datus est,
ideo rectè à nonnullis Ascetis dicitur tota Religiosorum
perfectio in perfecta imitatione Christi consistere. Id
quod imprimis S. Ambrosius sequentibus verbis indica-
vit: Christus est finis omnium, quæ pia mente poscimus,
in omnibus tibi sequendus est. Ad quem igitur con-
tendas, nisi ad perfectionem omnem, summamque vir-
tutum? Et ideo tibi dicit: Veni, sequere me, hoc est,
ut ad consummationem virtutum pervenire merearis.
Ergo qui sequitur Christum, eum pro possibilitate
sua debet imitari, ut præcepta ejus secum meditetur,
& divinorum exempla factorum. S. Bernardus autem
id ipsum confirmans ubi verbum, inquit, caro factum
est, & habitavit in nobis, jam nobis in eo tradita est im-
mago vitæ, & perfectionis exemplar, quod oporteat et-
iam corporaliter imitari, ut utroque sequentes vestigio,
non ulterius cum Patriarcha Jacob, altero femore clau-
dicemus. Neque id dicemus, tanquam salvari quis vel
hoc tempore nequeat, si secus egerit, sed ut gradum
cognoscat proprium & locum perfectionis, aut discipu-
latûs officium non usurpet. Nam ideo, teste S. Lau-
rentio Justiniano, se voluit transformare in singulos,
ut caritatis compagine singulos reformaret in se, con-
formaretque sibi: Fecit se, sicut te, ut te faceret, sic
cut se,

VII. Sextum est, ut sciat apta & efficacia media perueniendi ad perfectionem Statui Religioso præfixam, quorum sat multa priori §. sunt assignata, sed quæ omnia ferè ad tria reuocari possunt, ab ipsa Sponsa in Canticis mox ab initio assignata, dum dixit: osculetur me osculo oris sui: quibus verbis *grande desiderium* indicavit. Trahe me: quibus verbis gratiam à DEO petiuit, suamque diffidentiam in proprijs viribus declaravit. Post te curremus in odorem unguentorum tuorum: quibus verbis *cooperationem* propriam insinuauit. Hæc sanè tria media, scilicet desiderium, oratio, cooperatio, meritò funiculus triplex dici possunt, quo homo perfectissimè unitur DEO, & sic religiosam perfectionem consequitur.

VIII. Septimum est, ut, quoniam accedentibus ad seruitutem DEI, præparatio ad tentationem suadetur à Siracide, maturè sibi de firmo scuto prospiciat, quale quidem aptissimum à S. Davide offertur, dum ait: Scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti me. Hoc sanè scuto contra geminum exercitium, quem, teste S. Augustino, contra homines educit Dæmon, nempe voluptatem allicientem, & tribulationem terrentem fortissimè propugnabitur, veriùsque de illo, quàm Myrtilus miles de hoc scuto suo dicere poterit.)

Effugi geminum clypeo discrimen in uno,

Dum premererque salo, dum premererque sola.

Hinc de eodem Davide, velut viro secundum cor tuum, DEUS dixit: Manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confortabit eum.

§. II.

De Votis.

I. Est promissio DEO deliberatè facta de bono possibili & meliori; de quo quatuor specialiter notanda sunt Alacetæ.

II. Primum est, ut certò sibi persuadeat, hanc votorum, quæ in Religione nuncupantur, triadem esse præcipuum instrumentum adipiscendæ perfectionis, id quod more suo S. Thomas solidè sequentibus verbis demonstrat. Religionis Status tripliciter potest considerari. 1. Secundùm quod est exercitium tendendū ad perfectionem, & quantum ad hoc requiritur, quod aliquis à se removeat illa, per quæ posset impediri, ne totaliter ejus affectus tendat in DEUM, in quo consistit perfectio charitatis. Hujusmodi autem sunt tria. Primum quidem cupiditas exteriorum bonorum, quæ tollitur per votum paupertatis, Secundum autem est concupiscentia sensibilibum delectationum, quæ excluditur per votum Continentiæ. Tertium autem est inordinatio voluntatis humanæ, quæ excluditur per votum obedientiæ. 2. Considerari potest Status Religiosus, secundùm quod quietat animum ab exterioribus sollicitudinibus, secundùm illud Corinth. Volo vos sine sollicitudine esse; hæc autem sollicitudinis secularis inquietudo præcipuè ingeritur homini circa tria, primò circa dispensationem exteriorum bonorum, & hæc sollicitudo per votum paupertatis homini aufertur. Secundò circa gubernationem uxoris & Filiorum, quæ amputatur per votum continentæ. Tertio circa dispositionem propriorum actuum, quæ amputatur per

per votum obedientiæ, quo aliquis se alterius dispositioni committit. 3. Considerari potest Status Religiosus, secundum quod est quoddam holocaustum, per quod aliquis se & sua totaliter offert DEO; habet autem homo triplex bonum secundum Philosophum. Primò quidem exteriorum bonorum, quæ quidem totaliter aliquis DEO offert per votum voluntariæ paupertatis. Secundò autem bonum proprii corporis quod aliquis præcipuè offert DEO per votum continentiæ, quo abrenunciat maximè delectationibus corporis. Tertiò bonum animæ, quod aliquis offert DEO totaliter per obedientiam, quâ aliquis offert DEO propriam voluntatem, per quam homo utitur omnibus potentijs & habitibus animæ.

III. Alterum est, ut singulorum votorum in particulari naturam & obligationem bene cognoscat; quam quidem cognitionem ex libris Ascetarum, maximè ex Alphonso Rodriguez p. 3. tr. 3. & sequentibus, facillè haurire poterit.

IV. Tertium est, ut tam felicitatem eorum, qui vota ejusmodi offerunt liberaliter, & studiosè obseruant, quàm eorum, qui ea violare præsumunt, infelicitatem, & miserum Statum bene cognoscere, & hoc motivo velut principali stimulo se ad obseruantiam illorum excitare studeat. Quem in finem prædest sequentem S. Ambrosij sententiam in memoria habere, quâ utrumque hoc motivum Virgini cuidam lapsæ sic ante oculos posuit: Unde incipiam, inquit, quod primum, quod ultimum dicam? Bona commemorem, quæ perdidisti? an mala defleam, quæ inuenisti? Eras Virgo in Paradiso DEI, utique inter

flores Ecclesiæ: eras Sponsa Christi: eras templum DEI: eras habitaculum Spiritûs Sancti: Et cum dico toties, eras, necesse est, ut toties ingemiscas, quia nec es, quod fuisti. Incedebas in Ecclesia tanquam columba illa, de qua scriptum est: Pennæ columbæ argentatæ, & posteriora dorsi ejus in pallore auri. Spictebas ut argentum, fulgebas ut aurum, quando cum sincera conscientia procedebas. Eras tanquam Stella in manu Domini, nullum ventum, nullius belli turbulas pertimescebas. Quæ est ista subitanea conversio, quæ est ista repentina mutatio. De DEI Virgine facta es corruptio Satanz, de habitaculo Spiritûs Sancti tugurium Diaboli. Quæ incedebas ut columba, nunc latens in tenebris sicut stellio. Quæ fulgebas ut aurum propter virginitatis honorem, nunc vilior facta es lapide platearum, ut etiam indignorum pedibus concutieris. Quæ fueras Stella radians in manu Domini, veluti de alto ruens cælo, lumen tuum extinctum est, & conversa in carbonem.

V. Quartum est, ut quoniam inter media principia ad exactam Votorum Religiosorum observantiam procurandam, est crebra renovatio votorum, maxime ea, quæ in Societate JESU cum præmissa, triennale collectione, & confessionis generalis institutione peragitur, bene cognoscere studeat, & naturam, & finem seu fructus hujus renovationis, & modum eandem solidè peragendi. Et Naturam quidem quod attinet breviter & bene eam S. Ignatius his verbis indicavit. Vota sua renovare, non est, obligatione novâ se stringere, sed ejus, quâ obstricti sunt, in Domino recordari, atque eandem confirmare, cum voluptate succedet (ut addit Rodriquez) animique alacritate iterando quod

quod semel factum est, eoque testificando, minime id mutare nos, quin potius gratos, aeternumque obnoxios ostendendo tanto Benefactori, qui nos inter suos esse jusserit, eamque nobis mentem injecerit, ac nisi jam nos ei in holocaustum obtulisset, certe adhuc oblaturos, imò, si mille mundi forent, omnibus illius amore nuncium remissuros; si voluntates nobis, totidemque corda forent, omnia patiter eidem præbituros. Quam quidem alacritate, si pro eo, ac par est, hæc votorum renovatio fiat, nova haud dubie, nec vulgaris à DEO gratia initur; quemadmodum enim complacentia de peccato olim patrato, novum peccatum est, novaque injuria, ac novam pœnam exigens; ita vicissim voluptas, ac complacentia rectè facti bona, multumque divinæ bonitati accepta est.

VI. Jam verò finis seu fructus hujus renovationis, triplex à S. Ignatio rectè statuitur, nempe 1. *Devotionis augmentum*, quam experiuntur affatim, qui se ritè ei comparant. 2. *Excitatio memorie*, quâ obligationis, per quam DEO quisque adstringitur, recordatur, ut firmiter promissis steter, virtutemque ardentioribus in dies animis imbibat. 3. *Major in sua vocatione confirmatio*: sicut enim generale tentationibus omnibus antidotum est, contrariarum virtutum actus exercere (quoniam contraria contrariis curantur) ita contra interiores tædij, displicentiæque motus, quibus Dæmon infestat, hæc votorum instauratio tutissimum est præsidium, quippe quâ & hostis paulatim exarmatur, & si quid fortè per incuriam, commissum aut omissum est, cum scœnore compensatur.

VII. Denique modus hanc renovationem instituendi optimus & solidissimus est, qui ex similitudine

cum imagine renovanda petitur, ut videlicet 1. Sordes & maculæ eluantur; id quod per generalem confessionem, & frequentem contritionem elicitam impletur. 2. Novi colores apponantur; quod fit per ipsam votorum renovationem, novaque alia proposita per varias meditationes excitata. 3. Velum obducatur, ne tam facile iterum per pulveres aut aures maculetur; id quod perficitur, dum radices & causæ imperfectionum indagantur, & efficacia medicinas eas deinceps removendas excogitantur.

§. III.

Abnegatio sui.

I. Est summa rerum omnium vitæ Superbia oblivio, atque à suis voluptatibus recessio, ut S. Basiliius in reg. fusiùs disp. definit; de qua conari debet Asceta, ut cognitionem, æstimationem, & praxin sufficientem acquirat.

II. Et cognitionem quidem quod attinet, hæc non difficulter acquirat, si bene perpendat doctrinam à S. Dorotheo sequentibus verbis datam. Pars Sancti & Majores nostri sibi ipsis Mundum crucifixi, per dura certamina, sese quoque mundo crucifixi. Nos verò videmur nobis ipsis mundum crucifixi, quia reliquimus eum, & ad Monasteria divertimus; at nolumus nos Mundo crucifigere, ab huc enim in animo nostro vigent blanditiæ illius, ab huc in nobis ipsis affectum abscondimus. Compatimur illius gloriæ, compatimur delicijs & voluptatibus, compatimur ornamentis & vestibus, ob viles & inanes res delabimur plerumque ad pristinas ejus passionem

fiones. Quod sanè non nisi ex amentia provenit, ut, qui pretiosas & magnas res reliquimus, ob minimas plurimum perturbemur. Atque id à nobis pessimè; ut enim Mundo & ejus rebus abrenunciavimus, ita & pristinis ejus passionibus abrenunciare debemus.

III. Praxin verò abnegationis ex sequenti S. Nili Abbatis doctrina discet. Consulendum est, inquit, iis, qui nuper à mundi tumultu discesserunt, ut quietem & silentium colant, caveântque, ne frequentius in publicum prodeundo, vulnera per sensus accepta cogitatione renovent, néve antiquis peccatorum similitudinibus alias formas adjungant; mens enim eorum, qui nuper à malitia recesserunt, similis est corpori ex diuturno morbo convalescere incipienti, quod nondum confirmatis viribus quælibet affectio in graviores morbum impellit. Unde & S. Bernardus ait, omnis nova conversio pristinae vitæ habet permistionem.

IV. Æstimationem denique ex doctrina ab ipso Christo S. Mariæ Magdadenæ de Pazzis data concipiet; sic enim ei dixit: Inter impedimenta donorum S. Spiritûs non tantum sunt ea peccata, quæ DEUM expellunt ex anima, sed & propria voluntas, & proprium judicium eorum, qui modo suo volunt servire DEO. Qui quidem desiderant Spiritum Sanctum, sed eum desiderant eo modo, qui illis placet, & qui illis videtur, & sic se reddunt inhabiles ad percipiendum eum, qui est, tanquam hamus quidam, quo DEUS vult capere animam ex se adeò vilem.

* *
*

§. IV.

De Cognitione sui.

I. Est Scientia, quâ homo ad movendum actum suum, seipsum quoad naturalia & moralia cognoscit, & quid ex se habeat, quid verò ex DEO possideat, attenta mentis consideratione discernit, qua tria bene observare debet. Ascera,

II. Primum est, in quo consistat vera sui cognitio. Quâ in re facem egregiè præfert S. Ambrosius sic discurrens: Quid est se noscere? nisi ut sciat unusquisque hominem ad imaginem & similitudinem DEI factum, rationis capacem, qui terram suam excolere, tanquam bonus Agricola debeat, aratro quadam & falce Sapientiæ, ut vel dura findantur, vel luxuriantia recidantur, qui inferiorem sui portionem omnium imperio debeat gubernare? Unde etiam in legibus scriptum est: attende tibi: ne fiat verbum absconditum in corde tuo. Tibi, inquit, attende; non de tique dicit pecuniæ tuæ, non possessionibus tuis, non viribus corporis, sed animæ ac menti tuæ: unde cetera consilia, facta, cogitationesque manant. Tibi ergo attende ibi, ubi potiorem esse te nôsti.

III. Alterum est, ut magnam concipiat æstimationem de hac cognitione; quam quidem haud difficulter concipiet, si meminerit, eandem meritò ab antiquis Patribus pro fundamento totius ædificij spiritualis habitum esse, utpote ex qua vera & genuina humilitas, sine quâ nec caritas, nec ulla alia virtus subsistere diu potest. Adde, quòd, teste Aristotele, diffi-

ficillimum, atque adeò pulcherrimum quoque sit cognoscere seipsum.

IV. Tertium est, ut solidam quoque praxin cognoscat, acquirendi & exercendi hanc sui cognitionem; quam quidem duplici modo consequi potest, nempe vel per comparisonem sui cum DEO aut cum alijs hominibus, maximè justis & perfectis, uti supra §. 6. num. 1. S. Ignatium doctuisse diximus; vel per accuratam considerationem propriarum infirmitatum & imperfectionum, uti Innocentius Pontifex docuit sequentibus verbis: O vilis conditionis humanæ indignitas! O indigna vilitatis humanæ conditio! herbas & arbores investiga, illæ de se producunt flores, & frondes, & fructus, & tu de te lendes, lumbricos, & pediculos. Illæ de se effundunt oleum, vinum, & balsamum, & tu de te sputum, & urinam, & stercurus. Illæ de se spirant suavitatis odorem, & tu de te reddis abominationem fœtoris. Qualis arbor, talis fructus; non enim potest arbor bona malos fructus facere.

§. V.

De Examine Conscientiæ.

I. Est seria super actiones suas quotidianas reflexio; de qua tria præcipuè Ascetæ bene observanda sunt.

II. Primum est, ut magnam æstimationem concipiat de illo; quod obtinebit, si perpenderit, hoc medio multos sanctos Viros, & præcipuè S. Ignatium, præ reliquis usos fuisse ad magnam sanctitatem comparandam; & præterea bene considerârit, quod
S. Bernar-

S. Bernardus de conscientia nostrae dirigendae necessitate sequentibus verbis insinuavit : unicuique liber est sua conscientia , & ad hunc librum discutiendum & emendandum omnes alij libri inventi sunt. Anima verò cum de corpore egreditur , nullum alium librum , præter librum conscientia , secum poterit portare , neque in illo cognoscet , quò debeat ire , vel quid debeat recipere.

III. Alterum est , ut bene percipiat finem & fructum præcipuum , qui per hoc exercitium quaerendus est , & non est alius , quàm puritas conscientia vitæque emendatio , & in tribus præcipue consistit nempe ut , si hætenus fuerunt multi in nobis defectus , posthac sint pauci : deinde ut , si fuerunt maiores , deinceps sint minores : & tandem ut non sint semper iidem ; eandem enim culpam iterum , iterumque ac sæpius repetere , magnæ socordia & negligentia est argumentum.

IV. Tertium est , ut solidum sciat modum , & utrumque hoc examen fructuose peragendi ; quod eodem in eo potissimum consistit , ut 1. regulas & industrias à S. Ignatio & alijs eum in finem præcipuum accuratè observet. 2. Ut in actuali disquisitione dolori , & emendationis proposito , quàm discutit & inquisitioni defectuum insiltat , cum totus fructus examinis utriusque in morum emendatione consistat , ad quem sine dubio dolor serius & efficax propertum , plùs , quàm omnes aliæ industriæ conducunt. Addit B. Maria Magdalena de Pazz. DEUM plusibi complacere in anima viatrice , quæ se conformat per dolorem , quàm quæ se conformat per amorem (quamvis dolor , quem sentit anima ex offensu DEI ,

non possit nasci nisi ex amore, quem habet erga DEUM, qui est absolutè perfectior dolore (quia per viam doloris plùs exercetur anima in amore proximi, dum alienos defectus deplorat; & præterea hic dolor est species Martyrii, quo animæ fiunt similes in cruce pendenti, & dolore suo possunt compati ejus magnis pœnis, & flere amoris lacrymis ejus passionem. Et cùm dolor sit afflictivus, purgat animam à peccatis. Amor est delectabilior, sed cùm sumus in hoc mundo, ut purgemur, est magis tempus dolendi & patiendi pro amore DEI nostri, ideóque DEUS sibi magis complacet de dolore, quàm amore. 3. Ut in hoc exercitio magnâ cum constantia progrediamur, nec animum abjiciat, etiamsi frequentius in eodem defectus labatur, sed potiùs in memoriam revocet id, quod S. Gertrudi petenti, ut certum aliquem defectum à se DEUS tolleret, idem Dominus respondit, dum dixit: quare velles, ut ego privarer honore illo, & tu infinito fraudareris præmio, quod lucraris, quotiescunque illum defectum vel similem recognoscens de cetero cavendum proponis? nam quando- cunque aliquis studet, pro amore meo defectus suos vincere, tantùm mihi exhibet amoris ac fidelitatis, quantùm miles aliquis Domino suo exhiberet, si strenuè in bello contra inimicos se opponens, omnes manu forti viriliter expugnaret, ac prosterneret.

§. VI.

De Minimorum cura.

I. Est studium providum ac diligens rerum minimarum, sive declinandarum, cùm perfectioni nocent:

cent : sive complectendarum, cum profunt ; de qua
quatuor specialiter Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut certò sibi persuadeat, hæc
minimorum curam esse unum ex præcipuis capitibus,
à quibus vigor & progressus religiosæ perfectionis pende-
ret ; cum, ut S. Thomas rectè docuit, omnis scientia
operativa tantò perfectior sit, quantò magis particu-
laria considerat, in quibus est actus. Hinc S.
Chryostomus ait : Nostri Magistri non solum opus
turpe condemnant, neque tantummodo concupiscentiam
prohibere contenti sunt, sed & vultum impudicum,
& lasciva verba, visumque ineptum, sed & ha-
bitum inordinatum, incessum inconditum atque ca-
morem, & omnino usque ad humilia præcepta debent
cunct diligentiam disciplinæ. Et S. Ephrem sapiens
monet : Eum, qui cæteris præest, peritissimum esse
convenit, & ad consulendum Saluti Subditorum ve-
gilantissimum, utque singulorum observet incessum,
gestum, motum, & halitum, adhibitâ etiam debita-
earum rerum correctione, quæ minùs conveniunt,
ut ad optimum ea Statum, formamque reducantur.
Magistri enim elementorum non solum figuras Disci-
pulis ostendunt, sed etiam minima quæque puncta,
distinctionesque proponunt. Hinc Alphonsus Rodri-
quez de hac materia differens tandem sic concludit,
aitque, tanti nos debere facere ea, quæ de hac mate-
ria dicuntur, ut servire pro generali regula debeant,
scilicet, quamdiu quis æstimabit, magnique faciet res
parvas, rectè incedet, & DEUS suâ gratiâ ipsum pro-
vehet ulterius ; contra si ipsas negligat, periculose in-
cedet, quia scilicet per istam portam omnia mala in
spiritualem Religiosi domum incurrunt.

III. Alterum est, ut sciat, in quibus potissimum minimorum cura occupari debeat; quæ quidem Nigronus in duo capita, scilicet declinanda & quærenda dividit, ut supra vidimus; Lancizius in tria genera distinguit, quorum primum continet fugienda, nempe peccata & imperfectiones; Secundum observanda comprehendit, nimirum leges scriptas, vivâ voce traditas, consuetudines, opera supererogationis, modum hæc omnia exequendi; Tertium mortificanda includit, scilicet externorum sensuum, & internorum affectuum compressionem ac subjugationem.

IV. Tertium est, ut specialem affectum & amorem concipiat erga minima in omnibus rebus ad quotidianum usum spectantibus, puta victu, vestitu, officijs, honore &c. eumque in finem privilegia ejusmodi minimis concessa bene apprehendat, nempe 1. quod DEO magis placeant, utpote in quibus minimum de commodo & amore proprio reperitur. 2. Quod Christi exemplo & verbis (quibus ad novissimum locum amplectendum hortabatur) magis conformia sint. 3. Quod Proximum magis ædificent. 4. Quod majorem profectûs nostri promovendi occasionem offerant, cum, qui magis nos ipsos abnegamus, deprimimus, & humiliamus; tantò magis in Spiritu proficiamus, & caelestium donorum capaces efficiamur. 5. Quod majorem animo quietem concilient; cum ejusmodi minima semper & ubique inveniantur, faciliùs obtineantur, securiùs & sine invidia possideantur, sine labore conserventur, & sine dolore amittantur; atque adeò verum sit, quòd, qui separat pretiosum à vili, quasi os DEI, id est, specialiter dilectus sit.

V

V. Quar-

V. Quartum est, ut tria illa impedimenta, que ab electione & cura minimorum non modicè impediunt, fortiter & efficaciter removeat; quorum primum est *falsa opinio*, quâ sibi quis persuadet, nihil utilitatis, dignitatis aut jucunditatis inesse minimis; sed si gemmario de gemmarum pretio judicanti creditur, cur Christo vilissima semper & minima eligenti non perinde credatur? Secundum est *Erroneum aliorum judicium* nihil ejusmodi minima facientium; verum cum Sapiencia hujus Mundi stultitia sit apud DEUM, quis non videt, ejusmodi judicia ab Ascetâ fortiter spernenda, Christi que & Sanctorum, Perfectiorumque judicijs postponenda esse? Tertium est *amor proprius* ad optima quæque & splendida secundum carnem appetenda inclinans; sed si commodiora corpori eligimus, cur non potiùs ea, quæ animæ meliora sunt, inquirimus? quid autem melius & pretiosius quàm minimorum cura?

CAPUT IV.

DE ADIUMENTIS EXCITANTIBUS
AD PERFECTIONEM.

§. I.

De Verbo DEI.

I. Est sermo à DEO immediatè vel mediè prolatus; de quo Sequentia Ascetæ sunt noranda.

II. Primum est, ut necessitatem Verbi divini bene apprehendat, quam quidem sat clarè Philoſophus quentibus verbis ostendit: Ut vera sanitas, quam nullus morbus præcessit in corpore, à solo DEO largitur.